

FEDERALNO MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I NAUKE

I N F O R M A C I J A

o upisu učenika u osnovne i srednje škole u
Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2011/2012. godini

Mostar, novembar 2011. godina

UVOD

Prema Programu rada za 2011. godinu, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke dužno je, kao i prethodnih godina, uputiti Vladi Federacije Bosne i Hercegovine Informaciju o upisu učenika u osnovne i srednje škole na nivou Federacije Bosne i Hercegovine.

Cilj izrade „Informacije o upisu učenika u prve razrede osnovnih i srednjih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2011/2012. godini“ je brojčano praćenje upisa učenika po kantonima, kao i ukupnog broja upisanih učenika u Federaciji Bosne i Hercegovine, te usporedno prikazivanje dobivenih podataka sa prošlogodišnjim. Pored toga, bit će dat tabelarni prikaz kretanja broja upisanih učenika u prvi razred osnovnih i srednjih škola, kao i ukupan broj upisanih učenika u osnovne i srednje škole Federacije Bosne i Hercegovine u posljednje četiri godine. Na ovaj način moguće je pratiti trend upisa u prikazanom periodu.

U Federaciji Bosne i Hercegovine obavezno devetogodišnje osnovno obrazovanje uvodi se od školske 2004/05. godine. U Unsko-sanskom, Bosansko-podrinjskom, Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Kantonu Sarajevo nastava se za učenike I, II, III, IV, V, VI, VII i VIII razreda izvodi po novom programu devetogodišnjeg obaveznog odgoja i obrazovanja. U Posavskom i Kantonu 10 nastava se za učenike I, II, III, IV, V i VI razreda izvodi po novom programu devetogodišnjeg obrazovanja. U Hercegovačko-neretvanskom kantonu u školama koje realiziraju nastavni plan i program zasnovan na Okvirnom nastavnom planu i programu, devetogodišnjim obrazovanjem obuhvaćeni su učenici u I, II, III, IV, V, VI, VII i VIII razredu, a u školama koje realiziraju nastavni plan i program Zavoda za školstvo Mostar devetogodišnje obrazovanje se izvodi za učenike I, II i III razreda.

U Srednjobosanskom i Zapadnohercegovačkom kantonu devetogodišnje obrazovanje se realizira od školske 2009/2010. godine i nastava se izvodi za učenike I, II i III razreda.

Treba istaći da je u svim kantonima Federacije Bosne i Hercegovine od školske 2009/2010. konačno počela primjena Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju, tj. člana 16. u kojem stoji da obavezno osnovno obrazovanje traje devet godina.

Nastava u školskoj 2011/2012. godini u osnovnim i srednjim školama u Federaciji BiH počela je 1. septembra u Kantonu Sarajevo i Zeničko-dobojskom kantonu, a 5. septembra u ostalim kantonima Federacije Bosne i Hercegovine.

Za izradu Informacije korišteni su podaci Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona, Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Posavskog kantona, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Bosansko-podrinjskog kantona, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta/športa Srednjobosanskog kantona, Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanskog kantona, Ministarstva obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo, Ministarstva znanosti,

prosvjete, kulture i športa Kantona 10, te podaci Federalnog zavoda za statistiku.

Osnovne škole

Broj upisanih učenika u osnovne škole u Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2011/2012. godini, po kantonima

Kanton 1 (Unsko-sanski)

U Unsko-sanskom kantonu školske 2011/2012. upisana je osma generacija učenika koji idu u devetogodišnje osnovno obrazovanje. Ove školske godine u prvi razred upisano je 2.604 učenika, što je u odnosu na prošlu školsku godinu, kada je upisano 2.796 učenika, manje za 192 učenika ili 6,87%.

Dok je školske 2010/2011. godine devetogodišnjim obrazovanjem bilo obuhvaćeno 21.505, ove je školske godine ovim vidom obrazovanja obuhvaćeno 24.109 učenika. U osnovne škole u školskoj 2011/2012. godini ukupno je upisano 27.440 učenika.

KANTON	RAZRED	I/9	II/9	III/9	IV/9	V /9	VI/9	VII/9	VIII/9	VIII/8
UNSKO-SANSKI KANTON	BROJ UČENIKA	2.604	2.796	2.825	2.917	3.130	3.832	3.004	3.001	3.331

Kanton 2 (Posavski kanton)

U Posavskom kantonu upisana je šesta generacija učenika koji pohađaju nastavu po nastavnom planu i programu devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja. U prvi razred osnovne devetogodišnje škole u školskoj 2011/2012. godini upisana su 324 učenika, što je za 20 učenika ili 5,81% manje u odnosu na 2010/2011. školsku godinu, kada su bila upisana 344 učenika. Devetogodišnjim obrazovanjem 2010/2011. bila su obuhvaćena 1.802 učenika, a ove školske godine 2.126 učenika. U osnovne škole u školskoj 2011/2012. godini ukupno je upisano 3.412 učenika.

KANTON	RAZRED	I/9	II/9	III/9	IV/9	V/9	VI/9	VI/8	VII/8	VIII/8
POSAVSKI KANTON	BROJ UČENIKA	324	344	353	347	402	356	408	374	504

Kanton 3 (Tuzlanski kanton)

U Tuzlanskom kantonu upisana je osma generacija učenika po devetogodišnjem nastavnom planu i programu. U prvi razred devetogodišnje osnovne škole u tekućoj školskoj godini upisano je 4.449 učenika, što je u odnosu na prethodnu školsku godinu, kada je upisan 4.541 učenik, manje za 92 učenika ili 2,02%.

Školske 2010/2011. godine devetogodišnjim obrazovanjem bilo je obuhvaćeno 31.750, dok je u školskoj 2011/2012. godini obuhvaćeno 36.199 učenika. U osnovne škole u tekućoj školskoj godini ukupno je upisano 42.308 učenika.

KANTON	RAZRED	I/9	II/9	III/9	IV/9	V/9	VI/9	VII/9	VIII/9	VIII/8
TUZLANSKI KANTON	BROJ UČENIKA	4.449	4.541	4.538	4.552	4.741	4.982	4.160	2.401	6.109

Kanton 4 (Zeničko-dobojski kanton)

U Zeničko-dobojskom kantonu upisana je osma generacija koja se obrazuje po devetogodišnjem nastavnom planu i programu. Ove školske godine u prvi razred devetogodišnje osnovne škole upisano je 3.000 učenika što je za 790 učenika ili 20,84% manje u odnosu na prošlu školsku godinu, kada je upisano 3.790 učenika. Treba imati u vidu da ovogodišnji pokazatelji o upisu učenika u ovom kantonu ne uključuju podatke iz općine Žepče, jer nisu dostavljeni.

U školskoj 2010/2011. godini devetogodišnjim obrazovanjem bilo je obuhvaćeno 27.777, dok je ove godine tim vidom obrazovanja obuhvaćeno 30.777 učenika. U osnovne škole u školskoj 2011/2012. godini ukupno je upisano 33.668 učenika.

KANTON	RAZRED	I/9	II/9	III/9	IV/9	V/9	VI/9	VII/9	VIII/9	VIII/8
ZENIČKO- DOBOJSKI KANTON	BROJ UČENIKA	3.000	3.790	3.892	3.810	4.020	4.229	4.496	3.540	2.891

Kanton 5 (Bosansko-podrinjski kanton)

U Bosansko-podrinjskom kantonu upisana je osma generacija učenika koji se obrazuje po devetogodišnjem nastavnom planu i programu. U prvi razred devetogodišnje osnovne škole u školskoj 2011/2012. godini upisano je 211 učenika, što u odnosu na školsku 2010/2011. godinu, kada je upisano 220 učenika, predstavlja smanjenje od 9 učenika ili 4,09%.

U školskoj 2010/2011. godini bilo je 1.660 učenika koji pohađaju osnovno devetogodišnje obrazovanje, dok ih je ove školske godine 1.871. U osnovne škole u školskoj 2011/2012. godini ukupno je upisano 2.218 učenika.

KANTON	RAZRED	I/9	II/9	III/9	IV/9	V/9	VI/9	VII/9	VIII/9	VIII/8
BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON	BROJ UČENIKA	211	220	210	219	247	273	324	167	347

Kanton 7 (Hercegovačko-neretvanski kanton)

U Hercegovačko-neretvanskom kantonu upisana je osma generacija učenika koji pohađaju devetogodišnje obrazovanje prema nastavnom planu i programu zasnovanom na Okvirnom nastavnom planu i programu, odnosno treća generacija učenika koji pohađaju osnovno devetogodišnje obrazovanje prema nastavnom planu i programu Zavoda za školstvo Mostar. U prvi razred devetogodišnje osnovne škole u školskoj 2011/2012. godini upisano je 1.957 učenika, što u odnosu na prošlu školsku godinu kada je upisano 2.176 učenika, predstavlja smanjenje od 219 učenika ili 10,64%.

U školskoj 2010/2011. godini devetogodišnjim obrazovanjem bilo je obuhvaćeno 7.839, dok je ove školske godine obuhvaćeno 9.796 učenika. U osnovne škole u školskoj 2011/2012. godini ukupno su upisana 19.962 učenika.

KANTON	RAZRED	I/9	II/9	III/9	III/8	IV/9	IV/8	V/9	V/8	VI/9	VI/8	VII/9	VII/8	VIII/9	VIII/8
HNK	BROJ UČENIKA	1.957	2.166	1.771	708	1.132	1.416	970	1.492	943	1.674	470	2.704	329	2.073

Kanton 9 (Kanton Sarajevo)

U školskoj 2011/2012. godini u Kantonu Sarajevo upisano je u:

- a) osnovne škole 3.728 učenika;
- b) u muzičke škole 319 učenika i
- c) u specijalne škole 31 učenik.

U Sarajevskom kantonu ove školske godine u osnovnoškolske javne ustanove ukupno je upisano 4.078 učenika, dok je broj polaznika u privatnim školama 146.

Tabelarno je prikazan broj učenika koji su upisani u redovne osnovne škole (javne i privatne).

U Kantonu Sarajevo upisana je osma generacija koja se obrazuje po devetogodišnjem nastavnom planu i programu. U prvi razred osnovne devetogodišnje škole upisano je 3.874 učenika. U odnosu na prošlu školsku godinu, kada je bilo upisano 3.797 učenika, u školskoj 2011/2012. godini upisano je 77 ili 2,02% učenika više. Nastavu po planu i programu za devetogodišnje osnovno obrazovanje u školskoj 2011/2012. godini pohađa 35.583 učenika, a ukupan broj upisanih u osnovne škole je 40.297 učenika.

KANTON	RAZRED	I/9	II/9	III/9	IV/9	V/9	VI/9	VII/9	VIII/9	VIII/8
KANTON SARAJEVO	BROJ UČENIKA	3.874	3.797	3.840	3.795	3.843	4.028	4.592	2.655	4.714

Kanton 10 (Livno)

U Kantonu 10 upisana je šesta generacija učenika koja se obrazuje po devetogodišnjem nastavnom planu i programu. U prvi razred osnovne devetogodišnje škole u školskoj 2011/2012. godini upisano je 586 učenika, što u odnosu na 2010/2011. godinu, kada je upisan 651 učenik, predstavlja smanjenje za 65 učenika ili 9,98%. Dok je u školskoj 2010/2011. u devetogodišnje osnovno obrazovanje bilo upisano 3.058 učenika, ove školske godine ovim vidom obrazovanja obuhvaćeno je 3.644 učenika. U osnovne škole u školskoj 2011/2012. godini ukupno je upisano 5.987 učenika.

KANTON	RAZRED	I/9	II/9	III/9	IV/9	V/9	VI/9	VI/8	VII/8	VIII/8
KANTON 10	UČENIKA	586	651	682	660	646	419	732	741	870

**Broj upisanih učenika u osnovne škole u Federaciji Bosne i Hercegovine
školske 2011/2012. godine**

Tabela 1

R. br.	Federacija BiH Kanton	Broj učenika	
		Prvi razred	Ukupno
	Federacija BiH	17.005	175.292
1.	Unsko-sanski	2.604	27.440
2.	Posavski	324	3.412
3.	Tuzlanski	4.449	42.308
4.	Zeničko-dobojski	3.000	33.668
5.	Bosansko-podrinjski	211	2.218
6.	Srednjobosanski	-	-
7.	Hercegovačko-neretvanski	1.957	19.962
8.	Zapadnohercegovački	-	-
9.	Kanton Sarajevo	3.874	40.297
10.	Kanton 10	586	5.987

Podaci u tabeli 1 dobiveni su od resornih kantonalnih ministarstava

Prema podacima dobijenim iz osam kantonalnih ministarstava obrazovanja (podaci iz Srednjobosanskog i Zapadnohercegovačkog kantona nisu dostavljeni), u prvi razred osnovnih škola u Federaciji BiH u školskoj 2011/12. godini upisano je 17.005, a u sve razrede osnovnih škola upisano je 175.292 učenika.

**Pregled kretanja broja upisanih učenika u prvi razred osnovnih škola
u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2008 – 2012. godine**

Tabela 2

R. br.	Federacija BiH Kanton	Broj učenika - školska godina				Povećanje/ smanjenje	Postotak povećanja /smanjenja
		2008/09	2009/10	2010/11	2011/12		
	Federacija BiH	23.030	24.585	21.970	17.005	- 6.025	- 26,16%
1	Unsko-sanski	2.996	2.955	2.796	2.604	- 392	- 13,08%
2	Posavski	326	359	344	324	- 2	- 0,61%
3	Tuzlanski	4.599	4.545	4.541	4.449	- 150	- 3026%
4	Zeničko-dobojski	3.851	3.892	3.790	3.000	- 851	- 22,10%
5	Bosansko-podrinjski	218	210	220	211	- 7	-3,21%
6	Srednjobosanski	2.908	3.703	2.780	-	-	-
7	Hercegovačko- neretvanski	2474	2.547	2.176	1.957	- 517	- 20,90%
8	Zapadnohercegovački	1.092	1.759	875	-	-	-
9	Sarajevo	3.906	3.933	3.797	3.874	- 32	- 0,82%
10	Kanton 10	660	682	651	586	- 74	-11,21%

Podaci u tabeli 2 za školsku 2008/09, 2009/2010. i 2010/2011. godinu preuzeti su iz Informacije o upisu učenika u osnovne i srednje škole u Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2010/11. godini, koja je rađena u Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke, kao i iz Statističkog biltena Federalnog zavoda za statistiku. Podaci koji se odnose na 2011/12. dobiveni su od resornih kantonalnih ministarstava.

Pregled kretanja ukupnog broja učenika osnovnih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2008 – 2012. godine

Tabela 3

R. br.	Federacija BiH Kanton	Broj učenika - školska godina				Povećanje/ smanjenje 2008/9 – 2011/12	Postotak povećanja /smanjenja 2008/9 – 2011/12
		2008/09	2009/10	2010/11	2011/12		
	Federacija BiH	239.082	234.973	230.908	175.292	- 63.790	-26,68%
1	Unsko-sanski	30.850	30.278	30.314	27.440	- 3.410	- 11,05%
2	Posavski	3.883	3.782	2.758	3.412	- 471	- 12,13%
3	Tuzlanski	49.985	48.660	48.841	42.308	- 7.677	- 15,36%
4	Zeničko-dobojski	42.816	42.031	43.376	33.668	- 9.148	- 21,37%
5	Bosansko-podrinjski	2.805	2.650	2.515	2.218	- 587	- 20,93%
6	Srednjobosanski	28.645	28.777	27.040	-	-	-
7	Hercegovačko-neretvanski	23.012	22.426	21.461	19.962	- 3.050	- 13,25%
8	Zapadnohercegovački	9.886	10.261	9.903	-	-	-
9	Sarajevo	40.687	39.724	38.309	40.297	- 390	- 0,96%
10	Kanton 10	6.513	6.384	6.391	5.987	- 526	- 8,08%

Podaci u tabeli 3 za školsku 2008/09, 2009/2010. i 2010/2011. godinu preuzeti su iz Informacije o upisu učenika u osnovne i srednje škole u Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2010/11. godini, koja je rađena u Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke, kao i iz Statističkog biltena Federalnog zavoda za statistiku. Podaci koji se odnose na 2011/12. dobiveni su od resornih kantonalnih ministarstava.

Analizom kretanja broja učenika za period od školske 2008/2009. do 2011/2012. godine može se uočiti pad ukupnog broja učenika osnovnih škola u svim kantonima. Na nivou Federacije BiH, prema podacima kojima je raspolagalo Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, broj učenika u tekućoj školskoj godini manji je u odnosu na školsku 2008/2009. godinu za 63.790 ili 26,68%. Posmatrano po kantonima, zabilježeni pad učenika je sljedeći: Unsko-sanski (11,05%), Posavski (12,13%), Tuzlanski (15,36%), Zeničko-dobojski (21,37%), Bosansko-podrinjski (20,93%), Hercegovačko-neretvanski (13,23%), Kanton Sarajevo (0,96%), Kanton 10 (8,08%). Najveći pad broja upisanih učenika evidentan je u Zeničko-dobojskom i Bosansko-podrinjskom kantonu, a najmanji u Kantonu Sarajevo.

Napomena: Podatke o upisu učenika u prvi razred devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja u 2011/2012. godini nisu dostavili Srednjobosanski kanton i Zapadnohercegovački kanton. Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke je svim resornim kantonalnim ministarstvima uputilo dopis od 20.9.2011. u kojem se traže

podaci o upisu učenika u prve razrede osnovnih škola, te urgenciju broj 03-38-5816-6-1/11 i broj 03-38-5816-8-1/11, ali navedeni kantoni nisu dostavili tražene podatke.

Srednje škole

Broj upisanih učenika u prvi razred srednje škole u Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2011/2012., po kantonima

Unsko-sanski kanton

U Unsko-sanskom kantonu bilo je planirano 4.430 mjesta za upis učenika u prvi razred u 23 srednje škole, a ukupno je upisano 4.615 učenika, što je za 185 učenika ili 4,18% više. U odnosu na prošlu školsku godinu kada je upisano 3.147 učenika, u školskoj 2011/2012. godini upisano je 4.615 učenika, što je za 1.468 učenika ili 46,64% više. U srednje škole u školskoj 2011/2012. godini ukupno je upisan 11.931 učenik.

Posavski kanton

Na području Posavskog kantona u prvi razred srednjih škola upisan je školske 2011/2012. godine 451 učenik, što je u odnosu na prošlu školsku godinu, kada je upisano 487 učenika, za 36 učenika ili 7,39% manje. U srednje škole u školskoj 2011/2012. godini ukupno je upisano 1.490 učenika.

Tuzlanski kanton

Planom upisa u prvi razred srednjih škola Tuzlanskog kantona za školsku 2011/2012. godinu bilo je predviđeno 8.506 mjesta za upis, a upisano je 7.847 učenika. U prvi razred srednjih škola ovog kantona školske 2010/2011. godine upisano 7.445 učenika, a ove školske godine upisano je 7.847 učenika, što je za 402 učenika ili 5,40% više. U sve razrede srednjih škola ukupno je upisano 21.517 učenika.

Ovaj kanton je specifičan po tome što ima veći upis učenika u srednje škole u odnosu na broj učenika koji završe osnovno školovanje, a razlog tome je upis određenog broja učenika koji dolaze iz drugih kantona i Republike Srpske, posebno iz općina koje gravitiraju Tuzlanskom kantonu.

Zeničko-dobojski kanton

U školskoj 2011/2012. godini u prvi razred srednjih škola na području Zeničko-dobojskog kantona upisano je 6.314 učenika. U odnosu na školsku 2010/2011., kada je bilo upisano 5.713 učenika, to je povećanje za 601 učenika ili 10,52%. U srednje škole u školskoj 2011/2012. godini ukupno je upisan 17.491 učenik.

Bosansko-podrinjski kanton

Na području Bosansko-podrinjskog kantona u prvi razred srednjih škola školske 2011/2012. godine upisano je ukupno 440 učenika. U odnosu na školsku 2010/2011., kada je upisano 369 učenika, to je povećanje za 71 učenika ili 19,24%. U srednje škole u školskoj 2010/2011. godini ukupno je upisano 1.317 učenika koji su raspoređeni u tri srednje škole.

Srednjobosanski kanton

U Srednjobosanskom kantonu bilo je planirano 3.702 mjesta za upis učenika u prvi razred srednjih škola, a upisano je 3.725 učenika, što je za 23 učenika ili 0,62% više. U odnosu na prošlu školsku godinu, kada je bio upisan 4.151 učenik, ove školske godine upisano je 3.725 učenika, što je za 426 učenika ili 10,26% manje. U srednje škole u školskoj 2010/2011. godini ukupno je upisano 13.320 učenika.

Hercegovačko-neretvanski kanton

U Hercegovačko-neretvanskom kantonu za školsku 2011/12. godinu bila su planirana 4.002 mjesta za upis učenika u prvi razred srednjih škola, a upisano je ukupno 2.322 učenika, što je za 1.680 učenika ili 41,97% manje. U odnosu na prošlu školsku godinu kada je u prvi razred bilo upisano 3.232 učenika, ove školske godine upisano je 2.322 učenika, što je za 910 učenika ili 28,15% manje. U srednje škole u školskoj 2011/2012. godini ukupno je upisano 10.639 učenika.

Kanton Sarajevo

U Kantonu Sarajevo bilo je planirano 6.500 mjesta za upis učenika u prvi razred srednjih škola za školsku 2011/2012. godinu, a ukupno je upisano 6.559 učenika, tj. 59 učenika ili 0,9% više od planiranog. Za razliku od prošle školske godine kada je u prvi razred bilo upisano 5.965 učenika, ove školske godine upisano je 6.559, što je povećanje za 594 učenika ili 9,95%. U školskoj 2011/2012. u sve razrede srednjih škola, javnih ustanova, privatnih te specijalnih škola ukupno je upisano 20.237 učenika.

Kanton 10

Broj upisanih učenika u školskoj 2011/2012. u prve razrede srednjih škola u Kantonu 10 je 630. U odnosu na prošlu školsku godinu kada je bilo upisano 733, ove školske godine je upisano 630 učenika, što je smanjenje od 103 učenika ili 3,72%. U srednje škole u školskoj 2011/2012. godini ukupno je upisano 2.763 učenika.

Broj upisanih učenika u srednje škole u Federaciji Bosne i Hercegovine školske 2011/2012. godine

Tabela 4

R. br.	Federacija BiH/ Kanton	Broj učenika	
		Prvi razred	Ukupno
	Federacija BiH	32.903	100.705
1	Unsko-sanski	4.615	11.931
2	Posavski	451	1.490
3	Tuzlanski	7.847	21.517
4	Zeničko-dobojski	6.314	17.491
5	Bosansko-podrinjski	440	1.317
6	Srednjobosanski	3.725	13.320
7	Hercegovačko-neretvanski	2.322	10.639
8	Zapadnohercegovački	-	-
9	Kanton Sarajevo	6.559	20.237
10	Kanton 10	630	2.763

Podaci u tabeli 4 dobiveni su od resornih kantonalnih ministarstava.

Prema podacima dobivenim iz kantonalnih ministarstava obrazovanja (podaci iz Zapadnohercegovačkog kantona nisu dostavljeni), u prvi razred srednjih škola u Federaciji BiH, izuzimajući Zapadnohercegovački kanton, u školskoj 2011/12. godini upisano je 32.903 učenika, a u sve razrede srednjih škola upisano je 100.705 učenika.

**Pregled kretanja broja upisanih učenika u prvi razred srednjih škola u
Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2008 – 2012. godine**

Tabela 5

R. br.	Federacija BiH Kanton	Broj učenika - školska godina				Povećanje/ smanjenje 2008/09 – 2011/12	Postotak povećanja /smanjenja 2008/09 – 2011/12
		2008/09	2009/10	2010/11	2011/12		
	Federacija BiH	23.778	27.816	32.555	32903	9125	38,38%
1	Unsko-sanski	2.769	3.216	3.147	4.615	1846	66,67%
2	Posavski	372	439	487	451	79	21,24%
3	Tuzlanski	5.331	5.843	7.445	7.847	2516	47,20%
4	Zeničko-dobojski	4.235	4.595	5.713	6.314	2079	49,10%
5	Bosansko-podrinjski	235	361	369	440	205	87,23%
6	Srednjobosanski	2.649	3.291	4.151	3.725	1076	40,62%
7	Hercegovačko- neretvanski	2.427	2.839	3.232	2.322	-105	- 4,33%
8	Zapadnohercegovački	1.088	1.140	1.313	-	-	-
9	Sarajevo	3.982	5.304	5.965	6.559	2577	64,72%
10	Kanton 10	690	788	733	630	- 60	- 8,70%

Podaci u Tabeli 5 za školsku 2008/09, 2009/2010. i 2010/2011. godinu preuzeti su iz Informacije o upisu učenika u osnovne i srednje škole u Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2010/11. godini koja je rađena u Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke, kao i iz Statističkog biltena Federalnog zavoda za statistiku. Podaci koji se odnose na 2011/12. dobiveni su od resornih kantonalnih ministarstava.

**Pregled kretanja upisa učenika u srednje škole u Federaciji Bosne i
Hercegovine za period 2008 – 2012. godine**

Tabela 6

R. br.	Federacija BiH Kanton	Broj učenika - školska godina				Povećanje/ smanjenje 2008/09 – 2011/12	Postotak povećanja /smanjenja
		2008/09	2009/10	2010/11	2011/12		
	Federacija BiH	97.728	95.134	93.917	100.705	2.977	3,05%
1	Unsko-sanski	11.020	10.547	9.828	11.931	911	8,27%
2	Posavski	1.485	1.467	1.434	1.490	5	0,34%
3	Tuzlanski	22.618	21.374	21.115	21.517	- 1.101	4,87%
4	Zeničko-dobojski	16.676	15.966	15.200	17.491	815	4,89%
5	Bosansko-podrinjski	1.076	1.088	1.138	1.317	241	22,40%
6	Srednjobosanski	10.924	10.688	9.662	13.320	2.396	21,93%
7	Hercegovačko- neretvanski	9.360	9.433	10.122	10.639	1279	13,66%
8	Zapadnohercegovački	3.974	4.002	4.080	-	-	-
9	Sarajevo	18.020	17.915	18.702	20.237	2.217	12,30%
10	Kanton 10	2.575	2.654	2.636	2.763	188	7,30%

Podaci u Tabeli 6 za školsku 2008/09, 2009/2010. i 2010/2011. godinu preuzeti su iz Informacije o upisu učenika u osnovne i srednje škole u Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2010/11. godini

koja je rađena u Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke, kao i iz Statističkog biltena Federalnog zavoda za statistiku. Podaci koji se odnose na školsku 2011/12. godinu dobiveni su od resornih kantonalnih ministarstava.

Analizom kretanja broja učenika po kantonima, izuzimajući Zapadnohercegovački kanton, za period od školske 2008/2009. do 2011/2012. godine može se uočiti rast ukupnog broja učenika srednjih škola u svim kantonima, osim u Tuzlanskom kantonu, koji za nivo Federacije BiH iznosi 2.977 učenika ili 3,05%. Posmatrano po kantonima, zabilježeni rast učenika je sljedeći: Unsko-sanski (8,27%), Posavski (0,34%), Zeničko-dobojski (4,89%), Bosansko-podrinjski (22,40%), Srednjobosanski (21,93%), Hercegovačko-neretvanski (13,66%), Kanton Sarajevo (12,30%), Kanton 10 (7,30%). Najveći trend rasta upisanih učenika u srednje škole evidentan je u Bosansko-podrinjskom i Srednjobosanskom, a najmanji u Posavskom kantonu.

Napomena: Podatke o upisu učenika u prve razrede srednjih škola u 2011/2012. nije dostavio Zapadnohercegovački kanton. Iako je Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke svim kantonalnim ministarstvima obrazovanja, pa tako i Ministarstvu prosvjete, znanosti, kulture i športa Zapadnohercegovačkog kantona, uputilo dopis od 20.9.2011. u kojem se traže podaci o upisu učenika u prve razrede srednjih škola te urgenciju broj 03-38-5816-8-1/11, traženi podaci nisu dostavljeni.

Rezime

- Od školske 2009/10. godine u svim kantonima Federacije BiH primjenjuje se član 16. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini koji propisuje da osnovno obrazovanje traje devet godina.
- Prema raspoloživim podacima pristiglim iz osam kantonalnih ministarstava obrazovanja¹ te podacima Federalnog zavoda za statistiku, u prvi razred osnovnih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2011/2012. godini upisano je 17.005 učenika, a broj učenika osnovnih škola je 175.292. Navedeni podaci predstavljaju zbirne podatke iz osam kantona, jer podaci iz Srednjobosanskog i Zapadnohercegovačkog kantona nisu dostavljeni.
- Prema raspoloživim podacima pristiglim iz devet kantonalnih ministarstava obrazovanja² te podacima Federalnog zavoda za statistiku, u prvi razred srednjih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine u školskoj 2011/12. godini upisano je 32.903 učenika, a broj učenika srednjih škola iznosi 100.705. Navedeni podaci predstavljaju zbirne podatke iz devet kantona, jer podaci iz Zapadnohercegovačkog kantona nisu dostavljeni.
- Na osnovu predočenih podataka, vidljivo je da se broj upisanih učenika u prve razrede osnovnih škola smanjuje. Od školske 2008/2009. godine do školske 2011/2012. godine to smanjenje iznosi 6.025 učenika ili 26,16%. I pored činjenice da ne raspolažemo podacima o upisu u prve razrede osnovne škole u Srednjobosanskom i Zapadnohercegovačkom kantonu, radi se o drastičnom padu broja učenika upisanih u prve razrede osnovne škole.
- Prema predočenim podacima, broj učenika upisanih u prve razrede srednjih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine znatno je povećan u razmatranom periodu. Od školske 2008/2009. do 2011/2012. godine to povećanje iznosi 9.125 učenika ili 38,38%.
- U nekim sredinama Federacije Bosne i Hercegovine, kao što je to slučaj u Kantonu Sarajevo, osigurano je značajnije uključivanje drugih društvenih partnera (službe za zapošljavanje, privredne i obrtničke komore i dr.) u kreiranju ukupne

¹ Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona, Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Posavskog kantona, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Bosansko-podrinjskog kantona, Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanskog kantona, Ministarstvo obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo, Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa Kantona 10.

² Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona, Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Posavskog kantona, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Bosansko-podrinjskog kantona, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta/športa Srednjobosanskog kantona, Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanskog kantona, Ministarstvo obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo, Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa Kantona 10.

obrazovne, a posebno upisne politike u srednjim školama, što bitno utječe na veću usklađenost obrazovanja s potrebama tržišta rada.

Preporuke

Preporuka 1. Kantonalne obrazovne vlasti trebaju jačati saradnju škole i lokalne zajednice kako bi se ispoštovala zakonska odredba o obaveznom devetogodišnjem školovanju i obuhvat djece osnovnoškolskim obrazovanjem bio stopostotni. Ova saradnja treba biti intenzivirana u onim ruralnim sredinama gdje je obuhvat učenika obaveznim devetogodišnjim obrazovanjem ispod 100%.

Preporuka 2. Kantonalne obrazovne vlasti trebaju pripremiti plan aktivnosti, sa jasno definiranim zaduženjima i njihovim nosiocima, za smanjenje prekida školovanja u osnovnom obrazovanju kako bi stopa bila manja od 7,5%. Kantonalne obrazovne vlasti, u saradnji sa socijalnim i pravnim službama, trebaju snažnije podsticati roditelje za ispunjavanje zakonom propisanih obaveza. Prema članu 27. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH, roditelji su «obavezni svojoj djeci osigurati redovno pohađanje škole tokom perioda obaveznog školovanja».

Preporuka 3. Neophodno je kontinuirano raditi na podizanju kvaliteta osnovnog obrazovanja te alocirati dodatna finansijska sredstva za obrazovanje na nivou kantonalnih budžeta, što se naročito odnosi na osiguranje sredstava za podjelu besplatnih udžbenika za učenike u socijalnoj potrebi i na sufinansiranje prijevoza učenika.

Preporuka 4. Kantonalne obrazovne vlasti trebaju stvarati uslove za povećanje broja učenika upisanih u srednje škole kako bi se dostigla stopa od 85%. Promotivnim prezentacijama (predavanjima, okruglim stolovima, reklamnim materijalima, spotovima i sl.) svršenim osnovnoškolcima treba predstaviti mogućnosti i prednosti srednjoškolskog obrazovanja, kao i obrazovanja u cjelini.

Preporuka 5. Planom upisa kantonalne obrazovne vlasti trebaju povećati udio upisa u stručne škole, osobito u deficitarna zanimanja.

Preporuka 6. Kantonalne obrazovne vlasti trebaju intenzivirati aktivnosti vezane za povezivanje stručnog obrazovanja sa tržištem rada. Promotivnom kampanjom kod roditelja i budućih srednjoškolaca treba razbijati predrasude o elitističkim zanimanjima i afirmirati deficitarna strukovna zanimanja.

Mostar, novembar 2011.